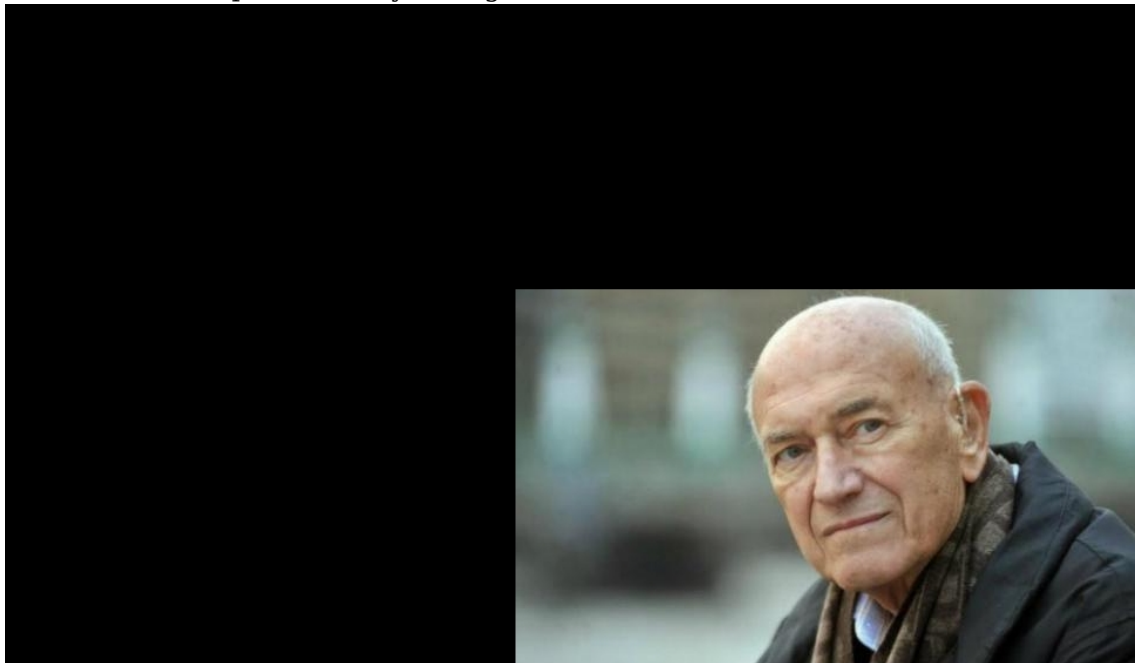

Mor Jaime Vándor, supervivent i un dels grans divulgadors de l'Holocaust a Catalunya

Dm, 18/03/2014 per Catalunya Religió

(David Casals i Vila -CR) El filòleg, musicòleg, assagista, poeta i professor **Jaime Vándor** (Viena, 1993) va morir aquest dilluns. Una vida marcada per l'Holocaust, i també compromesa a l'hora d'explicar la barbàrie. En aquest sentit, [pocs anys enrere](#) deia: "Mentre pugui, considero que és una obligació donar testimoni".

"Les lliçons del segle passat desgraciadament influeixen poc en la joventut. Del parvulari fins a la universitat s'ha de parlar del l'Holocaust i no silenciar-lo", va assegurar en [una entrevista](#). En [una altra](#), digué: "L'Holocaust és una lliçó que ens ha donat el segle XX, una lliçó terrible que ens va ensenyar coses que no sabíem sobre nosaltres mateixos".

"Si alguna cosa hem après del segle XX, és que la cultura no és cap salvaguarda contra la barbàrie", conclou en el llibre [Una vida al caire de l'Holocaust](#), dedicat a la seva figura, que al 2013 va publicar Viena Edicions, i que va escriure **Jaume Castro**, de la Comunitat de Sant Egidi.

Viena, Budapest, Barcelona

Nasqué a Viena el 26 de febrer del 1933, un dia abans de l'incendi del Reichstag, el Parlament alemany amb seu a Berlín. Com a conseqüència de l'annexió d'Àustria pel Tercer Reich, tota la família, d'origen jueu, va haver de fugir a Hongria i, el 1940, veient que la situació cada vegada es complicava més, el seu pare va emigrar a Barcelona amb l'esperança de poder reunir-se allà més endavant amb la seva dona i els seus dos fills.

El seu pare ja havia patit els horrors de la Primera Guerra Mundial, on va lluitar al front rus i fou presoner de guerra a Sibèria fins 1920, i la seva esperança era que

ni ell ni els seus sofrissin l'horror d'una nova una guerra. El tancament de fronteres, però, ho va impedir i Jaime, el seu germà i la seva mare van haver de quedar-se a Hongria, confinats a l'anomenat «gueto internacional» de Budapest, on el 20% de la seva població era israelita.

Es va poder salvar de la deportació als camps d'extermini perquè, a Budapest, els van instal·lar en unes cases que depenien de l'ambaixada espanyola. "Visquérem 51 persones en una habitació. Vaig veure morir de gana a molta gent, i a alguns, com el meu cosí de 16 anys, executats al carrer", [va explicar](#).

Gràcies a la protecció del diplomàtic espanyol [Ángel Sanz Briz](#) i el treballador de l'ambaixada **Giorgio Perlasca**, es van aconseguir salvar 5.200 jueus hongaresos, en els 10 mesos situats entre l'ocupació d'Hongria per part d'Alemanya i l'alliberament de la ciutat per l'Exèrcit Soviètic, al gener de 1945.

D'aquelles vivències se'n va fer recentment una minisèrie a TVE, '[El ángel de Budapest](#)', i el mateix Vándor va participar en la seva preestrena a Barcelona.

Després de moltes peripècies, la família Bandor es va poder reunir per fi a Barcelona l'any 1947, on es va trobar amb una ciutat "molt pobra, molt trista i molt desenganyada". I en cada un dels seus dies, "mai vaig deixar de recordar l'Holocaust. (...) El fet que no es torni a repetir depèn de l'ensenyament i dels mitjans de comunicació", [va afegir](#).

Va acabar Batxillerat a l'institut Menéndez y Pelayo, al 1951, i al 1956 es va llicenciar en Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona, on va donar a classes entre 1958 fins 2003, l'any de la seva jubilació.

Casat i amb tres fills, ha impartit centenars de conferències a tot el món sobre literatura universal, història i cultura jueves, ha participat en molts simposis i congressos internacionals, ha traduït llibres de l'hongarès i també ha estudiat els estudis complets de música al Conservatori de Barcelona.

Fou fundador i director de la biblioteca de la [Comunitat Israelita de Barcelona](#) entre 1957 i 1955. Fou un dels fundadors de la primera relació de relacions culturals d'Espanya i Catalunya amb Israel, 1979, abans que comencessin les relacions diplomàtiques entre els dos països.

També fou un dels fundadors de l'Entesa Judeo-Cristiana de Catalunya, de l'Associació Cultural Catalano-Hongaresa, de l'Amical Mauthausen, de la Societat Catalana d'Estudis Hebraics i de la Sociedad Española de Estudios Hebreos y Judíos.